

MEGJEGYZÉSEK A MAGYAR-SZERB KÉTOLDALÚ KISEBBSÉGVÉDELMI
SZERZŐDÉSEK ALAPJÁN LÉTREJÖTT KORMÁNYKÖZI VEGYESBIZOTTSÁG
ÜLÉSEINEK JEGYZŐKÖNYVEIVEL KAPCSOLATBAN

A Kormányközi Vegyesbizottság (KVB) megalakulása óta (2004) összesen 5 ülést tartott. Ezen ülésekről minden alkalommal jegyzőkönyv készült, magyar és szerb nyelven. A jegyzőkönyvek szerb és magyar nyelvű változata egyaránt hiteles és egyenértékű. Az aktuális ülés jegyzőkönyveit rendszerint a következő ülésen fogadta el a KVB. Miután felkutattuk a nehezen elérhető jegyzőkönyveket, azok áttanulmányozása és összevetése során számos, kisebb-nagyobb eltérésre lettünk figyelmesek. Az alábbiakban ezekre mutatunk rá.¹

A KVB I. ülésének jegyzőkönyve

A két jegyzőkönyv szövege olyan sok eltérést tartalmaz, mintha azok nem egyazon eseményről készültek volna. Már a jegyzőkönyvek bevezetője is eltér, hiszen az ülés megtartásának az időpontja is eltérően lett meghatározva – a szerb változatban 2004. december 13., míg a magyarban 2004. november 30. van feltüntetve. A jegyzőkönyvek keltezése ugyancsak eltér – a szerb változat Szabadkán készült 2005. február 11-én, míg a magyar Budapesten, 2004. november 30-án.

A jegyzőkönyvek szerkezete is lényegesen eltér egymástól, a megállapítások és az ajánlások másként lettek csoportosítva. Más helyen és más sorrendben következnek még azok a megállapítások-ajánlások is, amelyek esetében nincs fordítási, tartalmi eltérés. Így a szerb nyelvű változatban külön alfejezetben lettek felsorolva a mindkét fél számára megfogalmazott közös ajánlások (I.), a magyar fél számára megfogalmazott ajánlások (II.) és a szerb-montenegrói félnek megfogalmazott ajánlások (III.). A magyar nyelvű jegyzőkönyv az ajánlásokat társadalmi területenként a III. alfejezetben (oktatás, művelődés és tömegtájékoztatás, művelődés és tájékoztatás, oktatás) csoportosítja, nem pedig aszerint, hogy azok mindkét félnek, vagy csak az egyik vagy másik szerződő félnek szólnak-e. Ez a teljesen eltérő szerkezet és csoportosítás igencsak megnehezítette a megállapítások tartalmi összevetését, ugyanis a szövegeket keresztül-kasul át kellett olvasni annak érdekében, hogy azonosítsuk, hogy egy-egy vállalás megjelenik-e a másik nyelven megfogalmazott jegyzőkönyvben, illetve ha igen, vajon tartalmilag azok mennyire

¹ A magyar nyelvű hivatalos jegyzőkönyvek szövegét a KKM től szereztük be, míg a szerb nyelvűt a Vajdaság Autonóm Tartomány közigazgatásától. Annak oka, hogy a jegyzőkönyveket nem a központi államigazgatástól szereztük be (ahol információink szerint nem is található meg az összes jegyzőkönyv) abban keresendő, hogy a KVB munkájában a vajdasági közigazgatásnak 2006 és 2016 között kulcsszerepe volt, ugyanis annak szerbiai társelnöke mindvégig Bojan Pajtić volt, mint a tartományi kormányzat elnöke.

azonosak. A teljesség igénye nélkül rávilágítanánk néhány figyelemre méltó eltérésre az azonosított ajánlások között. A magyar nyelvű jegyzőkönyv első oldalán, a 2. pontban a felek egyetértenek abban, hogy „a kisebbségi jogok rögzítése és biztosítása hozzájárul ahhoz, hogy a két szomszédos ország kapcsolatai tovább erősödjenek...” Ugyanez a megállapítás a szerb nyelvű szerződésben ugyancsak az első oldalon szerepel a *Záradékok* alfejezetben (2.bekezdés), de jelentősen átfogalmazva: „A szerb és a magyar nemzeti kisebbség, amely országaink területén él jelentős tényezője kapcsolataink erősítésének...”

A magyar nyelvű jegyzőkönyv első alfejezete tartalmaz két megállapítást a 6. és 7. pont alatt, amelyek egyrészt rámutatnak arra, hogy a kétoldalú egyezményben összefoglalt alapelvek a gyakorlatban nem érvényesülnek következetesen, másrészt arra, hogy ezek érvényesítése nagyobb erőfeszítést követel meg mindkét ország hatalmi szerveitől. Ilyen megállapítást nem tartalmaz a szerb nyelvű jegyzőkönyv. A két jegyzőkönyvben jelentősen eltér, továbbá, az az ajánlás, amely a nemzetiségi toleranciát serkentő kormányprogramra vonatkozik. Míg a jegyzőkönyv magyar szövege (4. oldal, III. alfejezet 3. pontja azt javasolja, hogy „a Vajdaságban elszaporodó kisebbségellenes incidensek megszüntetése érdekében” dolgozzanak ki közösen toleranciaprogramokat az ifjúság számára, a szerb nyelvű jegyzőkönyv (4. oldal, I. alfejezet, 2. pont) egyáltalán nem említi a kisebbségellenes incidenseket, de rámutat a *Szegedi Folyamat* adta lehetőségekre, valamint a parlamentek házelnökeinek találkozóra 2004 novemberében. Jelentős eltérés mutatkozik a két jegyzőkönyvben azon megállapítás kapcsán, amely a vajdasági magyarellen es incidensekre vonatkozik. Míg a magyar szövegben (1.oldal, 4. pont) „negatív folyamatok”-ról olvashatunk, amelyek a vajdasági magyarok „intézményei és kegyhelyei ellen irányultak” és annak reményéről, hogy a „szerb állami szervek mindent megtesznek” azért, hogy a szélsőséges jelenségek megszűnjönek, addig a szerb szöveg arról szól (1.oldal, *Záradékok* alfejezet, 4. bekezdés), hogy a Vajdaságban történt nemzetiségi incidensek aggodalmat váltottak ki a két országban és a nemzetközi szervezetekben.

A KVB II. ülésének jegyzőkönyve

A két jegyzőkönyv szövege már a bevezető részben eltérést mutat. A szerb nyelvű jegyzőkönyv több információt nyújt a KVB megalakulásnak körülményeit illetően. Ezenfelül a magyar jegyzőkönyv nem ismerteti az első ülés két fontos dátumát. A jegyzőkönyvek hossza is különbözik, a magyar nyelvű szöveg másfél oldallal rövidebb terjedelmileg.

A soron következő, *Megállapítások* c. fejezet is hemzseg a tartalmi és formai eltérésektől. A két jegyzőkönyv szövege teljesen egészében máshogy épül fel, a megállapítások is más sorrendben lettek leírva. A szerb szövegben olvasható, hogy Magyarország számára Szerbia és Montenegró uniós csatlakozása nemzeti érdek, és továbbra is aktívan támogatja a folyamatot (1. bekezdés). Addig ez a kijelentés nem található meg a magyar verzióban más, ugyancsak az eurointegrációs csatlakozással kapcsolatos állításokkal együtt. A szerb nyelvű változat 2. bekezdésében szó esik

„Szülőföldi, hagyományápoló Programról és Alapról”, holott ilyen és ehhez hasonló kifejezés sehol nem található a magyar változatban. A 7. bekezdésben pedig a nemzeti alapon történő incidensek tárgyalásakor a szerb szövegben az áll, hogy „továbbra is történnek nemzeti alapú incidensek, de kisebb mértékben...” Az, hogy számuk csökkent volna nem olvasható a magyar változatban. Később, a 9. bekezdésben szintén visszakanyarodunk a nemzeti alapon történt incidensekhez. Ezúttal a komplett fejezet hiányzik magyarul. Azt olvashatjuk benne, hogy 2005 óta jelentősen lecsökkent azoknak az incidenseknek a száma, amelyek a legtágabb értelemben véve nemzeti alapúnak vélhetőek.” A 16. bekezdésben szintén hasonló jelenség észlelhető. A KVB konstataulta, hogy „Szerbia és Montenegróban széles körben elterjedtek a magyar nyelv hivatalos használatának különböző formái...” Ugyanakkor, ilyen vagy ehhez hasonló utalás a hivatalos nyelvhasználatra szintén nem vélhető fel a magyar jegyzőkönyvben. A szerb nyelvű jegyzőkönyv megemlíti ugyan a 20. bekezdésben a Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ magyar állam által való finanszírozását, de csak azt írja le, hány százalékkal nőtt meg a támogatás, ellentétben a magyar szöveggel, melyben pontos információhoz jutunk a támogatás összegéről. A következő bekezdésben a szerb változat szintén közli ugyan a magyar Oktatási Minisztérium kis létszámú, szerb nyelvű, magyarországi iskolák támogatási rendszerét, de az anyagi juttatást ismét csak százalékokban átszámolva hasonlítja össze egy átlagosan támogatott magyar iskoláéval, míg a magyar nyelvű jegyzőkönyvben pontosan látható, pénzösszegben kifejezve, milyen mértékben jutottak támogatáshoz az adott iskolák. Ugyanaz a jelenség figyelhető meg a rákövetkezőben is, ahol (a szerb verzióból) kimaradt a szerb kisebbségi hetilap forintban kifejezett támogatása. Ami a magyar nyelvű jegyzőkönyvet illeti, ugyancsak leszögezhető, hogy nem fedti teljes mértékben a szerbet. A 4. bekezdésben olvasható, hogy „A KVB üdvözli az Európai Unió külügyminisztereinek... luxemburgi találkozásának döntését, amely alapján Szerbia és Montenegró megkezdheti tárgyalásait az EU intézményeivel...”, ennek ellenére ez a fontos előrelépés nem bukkan fel a szerb szövegben. Továbbá, a 11. bekezdésben szó esik arról, hogy „egyes köziratok esetében, mint amilyen a személyi igazolvány, továbbra sincsenek teljes mértékben biztosítva a technikai feltételek ennek a kérdésnek a megfelelő rendezésére.” – szintén nem szerepel a szerb jegyzőkönyvben. Ugyanígy a 21. bekezdésben olvasható, 3. tagmondat is kimaradt, amely szerint az első ülés ajánlása ellenére sem részesültek eddig semmilyen támogatásban az egyházi fenntartású kollégiumok.

Ami a *mindkét fél számára* tett 7 javaslatot illeti, szintén eltérések mutatkoznak. Mindkét jegyzőkönyvben fellelhetőek olyan ajánlások, melyeket a másik jegyzőkönyvben nem találhatunk meg. A javaslatok sorrendje sem azonos. Rögtön az első javaslat más jelentéssel bír. A szerb verzióban a KVB a pénzügyi támogatás növelését a magyar és a szerb kisebbség kulturális autonómiájának hordozóinak ajánlja fel, míg a magyar szövegben a javaslat szerint mindkét fél fordítson megkülönböztetett figyelmet a magyarországi szerbek, illetve a szerbiai magyarok részcsoportjainak támogatására. A magyar nyelvű szövegből hiányzik a szerb jegyzőkönyv 3., 4. és 7. pontja. Ezen pontok szerint a KVB ajánlja, hogy a felek növeljék a tudományos kutatások támogatását, fokozzák az együttműködés mértékét a kisebbség műemlékvédelmének és kulturális örökségének terén, továbbá, hogy megalakuljon egy olyan történészekből álló vegyes bizottság,

mely a közös történelemmel és kulturális örökséggel foglalkozna. A szerb nyelvű szövegből pedig kimaradt a magyar verzióban megtalálható 2.,3. és 7.pont. Ezekben felszólítja a feleket, hogy nyújtsanak anyagi támogatást olyan tankönyvek, illetve gyakorló füzetek és segédanyagok megjelenéséhez, amelyek tartalmazzák a nemzeti kisebbségek identitásának megőrzése szempontjából fontos ismereteket, javasolja, hogy a kormányok folytassanak olyan programokat, melyek erősítik a toleranciát, valamint, hogy jelen jegyzőkönyv ajánlásait tegyék az egyes szaktárcák feladatává.

Ami a *magyar félre vonatkozó ajánlásoknál* igen különös a pontok számának eltérése. A magyar nyelvű jegyzőkönyvben 3 található mindösszesen, míg a szerbben 7 pont. Sőt a felsorolás sorrendje is eltérő, nagyban nehezítve ezzel az összehasonlítás elvégzését.

A magyar nyelvű jegyzőkönyvben nem található meg a szerb 2., 3. és 7. pontja, melyek szerint a KVB javasolja a magyar félnek, hogy támogassa a magyarországi Szerb Színházat és szerb társulatokat, továbbá, hogy rendszeresen írjon ki pályázatokat a kulturális események támogatására. Tartalmi eltérések mutatkoznak a szerb jegyzőkönyv szerinti 4.,5. és 6.pontban. A magyar szöveg például nem említi, hogy a magyar kormány ne csökkentse a kis létszámú szerb nyelvű iskolák számára elkülönített pénzügyi eszközök nagyságát, vagy láthatunk egy 4 elemből álló felsorolást (amely a támogatás kiszélesítésére irányul), majd csupán a Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ működésének finanszírozását említi közülük a magyar jegyzőkönyv.

A *szerb és montenegrói félre* vonatkozó ajánlás esetében a magyar nyelvű jegyzőkönyv készítője megint 3 ponttal kevesebbet írt, de ennek dacára is megállapítható, hogy a két jegyzőkönyv esetében itt van a legkisebb számban eltérés. Sorrendjük viszont most is különbözik. A magyar nyelvű szövegből hiányzik a szerb jegyzőkönyv 3., 4., 8., 10. és 13. pontja. Ezekben a pontokban javaslatok születtek a magyar nemzetiségűek foglalkoztatásáról az igazságügyben és a határrendészeti állományban, a magyar egyházközségek prioritásnak számító egyházi szükségleteinek további pénzügyi támogatásról, valamint a KVB felszólítja az *Vajdasági Rádió és Televíziót*, hogy ne tegyen olyan lépéseket, amelyekkel megakadályozná azt, hogy sugárzása teljes Vajdaság területén elérhető maradjon, emellett bővítse az elengedhetetlen személyi és finanszírozási feltételeit a magyar nyelven folyó műsorszerkesztésnek. A magyar változat 7. pontjában olvasható ajánlás csak részben került bele a szerb nyelvű jegyzőkönyvbe, az, hogy a felsorolt kollégiumok „finanszírozásuk megoldásáig részesüljenek munkájukhoz szükséges ideiglenes támogatásban.” – elmaradt.

A jegyzőkönyvek egyik esetben sem lettek kézjeggyel ellátva, sőt a magyar verzióban még a KVB társelnökeinek neve sem szerepel.

A KVB III. ülésének jegyzőkönyve

A jegyzőkönyvek szövege nagy mértékben ebben az esetben nagy mértékben megegyezik egymással. A szerkezeti egységek és a felépítés azonos, eltérések legtöbbször bizonyos mondatok és szavak hiányában mutatkoznak.

A magyar nyelvű jegyzőkönyv első oldalának 6. bekezdésében olvasható, hogy a KVB megállapítása szerint „az ajánlások egy részének teljesítése még nem történt meg” – a szerb nyelvű jegyzőkönyvben csak az áll, hogy a az ajánlások egy része folyamatban van.

Az általános kérdések területén c.alatt futó alfejezet 2. pontjában az áll, hogy a „KVB higgadságot javasol a nemzetek közötti incidensek minősítésének megállapítását illetően.”, míg a szerb szövegben azt olvashatjuk, hogy tartózkodást javasol a nemzetek közötti erőszakos cselekmények könnyelmű minősítését illetően. Később, a jegyzőkönyv magyar verziójának 11.pontjában az áll, hogy „a magyar fél segítse elő a Magyarországon élő szerb nemzeti kisebbség parlamenti képviseletét.” Ez a javaslat tartalmilag igencsak eltér attól, amit a szerb jegyzőkönyvbe írtak, tudnillik ott úgy szól az ajánlás, hogy a magyar fél támogassa egy olyan törvény meghozatalát, amely biztosítaná azt, hogy a szerb nemzeti kisebbség választások útján szerezzen egy képviselői mandátumot a magyar Országgyűlésben. A következő pontban az szerepel, hogy a szerb fél készítsen intézkedési programot a magyar nemzeti kisebbség tagjainak nagyobb arányú bevonására az igazságszolgáltatási szervek területén...”, míg a szerb jegyzőkönyv szerint az igazságszolgáltatási szervek mellett biztosítsa a nagyobb arányú foglalkoztatást a belügyminisztérium szerveinél is. A 14.ik pontban a szerb jegyzőkönyv törvények felülvizsgálatát kéri, a magyar jogszabályokét.

Az oktatás területén található 11. pontban a két szöveg megegyezik az első mondatban, azonban a szerb szöveg tovább lép, az áll benne, hogy a felek ismerjék el egymás között azokat a képezésteket és engedélyeket, melyeket a pedagógusok a saját országukban szereztek meg. Ez a mondat nem szerepel a magyar nyelvű jegyzőkönyvben.

A kultúra és tájékoztatás területén, a 3.pontban az olvasható, hogy a „KVB javasolja, hogy kerüljön sor műemlékvédelmi szakértői egyeztetésre és a felek folytassanak intezivebb együttműködést a nemzeti kisebbségek történelmi emlékhelyeinek és nemzeti kulturális örökségük megóvása érdekében.” Holott az csak a szerb nyelvű verzióban található, hogy ebbe a munkafolyamatba vonják be a Magyar Nemzeti Tanács és a Szerb Országos Önkormányzat képviselőit. A 13. pontban az áll, hogy a magyar fél lehetőleg normatív módon biztosítsa a szerb hetilap megjelenéséhez szükséges forrásokat, míg a szerb változatban nincs utalás a források megszerzésének módjára.

A fejlesztéspolitika területén cím alatt található 1. bekezdés C pontjában az áll a magyar nyelvű szövegben, hogy a határon átnyúló, illetve a határtérségeket érintő infrastruktúrafejlesztési terveket hangolják össze a felek, míg a szerb változatban, csak a határon túli, határon átnyúló térségekről esik szó. A 2. bekezdés C pontjában a magyar szöveg vidék- és agrárfejlesztési programokról tesz említést, addig a szerb csupán az agrárfejlesztési programokat jegyzi meg.

Aztán az E pontban a szerb nyelvű jegyzőkönyvben – többek között– az olvasható, hogy a felek a közös támogatásokat egységesítsék az egészségügyi intézmények vonatkozásában is, az orvoslás, ellátás és biztosítás terén egyaránt. Ezzel szemben a magyar nyelvű jegyzőkönyv nem tér ki ezen törekvések támogatására.

Még a jegyzőkönyvek végén szereplő keltezés is eltér. Az egyikben Újvidék, a másikban Andrevlje lett megjelölve helyszíneként. Gémesi Ferenc neve alatt az áll a magyar nyelvű szövegben, hogy a „vegyes bizottság magyar tagozatának elnöke”, míg a szerb változatban az, hogy kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkár. Bojan Pajtić esetében szintén megfigyelhető ez az eltérő megnevezés. Egyszer mint „a vegyes bizottság szerb tagozatának elnöke”, máskor mint Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsának elnöke szerepel. Fontos megjegyezni, hogy csak a magyar nyelvű jegyzőkönyvet írták alá.

A KVB 4. ülésének jegyzőkönyve

A két jegyzőkönyv szövege szerkezeti szempontól, illetve a megfogalmazott megállapítások és ajánlások száma és sorrendje tekintetében nem tartalmaz eltéréseket. Mindazonáltal a két szöveg számos kisebb-nagyobb eltérést tartalmaz. Egy-egy hibás fordítás, kihagyott kifejezés mellett előfordulnak komolyabb eltérések is, amikor is teljes mondatok, megállapítások maradnak ki a jegyzőkönyv egyik vagy másik nyelvű jegyzőkönyvből. Ha a jegyzőkönyvet bekezdésekre, illetve pontokra bontjuk, megállapíthatjuk, hogy a mintegy 85 bekezdésből és pontból 19 -ben találhatunk egynél több eltérést (bevezető 2.bek, I.fejezet 3.bek, 4.bek, IV.fejezet A alfejezet 1.pont, 4.pont, 5.pont, 6.pont, 7.pont, 11.pont, 12.pont, 15.pont, 17.pont, IV.fejezet B alfejezet 9.pont, 13.pont, IV. Fejezet C alfejezet 7.pont, V.fejezet A) alfejezet 1.pont, 4.pont, 7.pont V.fejezet B alfejezet 3.pont, 4.pont). Ebből a felsorolásból rámutatnánk néhány jelentősebb eltérésre.

IV.fejezet, A alfejezet, 1.pont. A szerb szöveg jelenösen hosszabb, több megállapítást említ. Míg a magyar szöveg erőszakos cselekményeket említ, a szerb „incidenseket” és „gyűlöletkeltő graffittiket”. A magyar szövegből teljesen hiányzik a szerb szövegben meglévő megállapítás miszerint „A Szerb Köztársaság területén a 2009-től 2011 márciusáig terjedő időszakban megőrizték a nemzetiségek és a vallási felekezetek közti stabil viszonyokat”.

IV.fejezet, A alfejezet, 5.pont. A szerb szöveg tartalmilag és terjedelmében is bővebb a magyarnál. Míg a magyar szövegben a szerbek lakta magyarországi településeken a „szerb kulturális örökséghez” kapcsolódó utcák és terek neveit szorgalmazzák feltüntetni szerb nyelven, nem tükörfordírást alkalmazva, hanem „az eredeti szerb elnevezést használva”, addig a szerb szöveg egész másra tesz ajánlást, jelesül, hogy ezeken a településeken az utcáknak és tereknek adjanak olyan elnevezéseket, amelyek „kapcsolódnak a szerb kulturális örökséghez”, illetve, hogy a szerbek lakta települések helységnévtábláit helyezték ki a magyar felirattal azonos módon és ne tükörfordítás formájában, hanem az autentikus szerb elnevezést használva.

IV.fejezet, A alfejezet, 12.pont. A szerb nyelvű szövegben a szerb félnek ajánlást tesznek a hivatalos nyelvhasználatot szabályozó törvény módosítására az alkotmánnyal összhangban, míg a magyarban, javasolják „egy új hivatalos nyelvhasználatot szabályozó törvény megalkotását az új alkotmánnyal összhangban.”

IV.fejezet, A alfejezet, 15. pont. A magyar szövegből kimaradt az az ajánlás, amely felkéri a magyar felet, hogy a viszonyosság elvével összhangban származtassa vissza a Szerb Ortodox Egyház vagyonát.

V.fejezet,A alfejezet,4.pont. Míg a magyar szöveg ajánlást tesz a szerb félnek, hogy fogadja el az általános vagyonvisszaszármaztatási törvényt, addig a szerb szöveg javaslata arra vonatkozik, hogy a szerb fél fogadjon el egy visszaszármaztatási törvényt az általános, illetve közvagyon visszaszármaztatására.

A KVB 5. ülésének jegyzőkönyve

A két jegyzőkönyv szövege szerkezeti szempontól, illetve a megfogalmazott megállapítások és ajánlások száma és sorrendje tekintetében csak minimális eltéréseket tartalmaz. Egyrészt a magyar szövegben a fejezeteket római számokkal lettek megjelölve, addig a szerb szövegben arab számokkal, másrésztől eltérések, hibák vannak a számozási sorrenden is. Így, a szerb szövegben a 4. fejezet B alfejezetében a 13. pont kétszer szerepel, de a 15. pont nincs meg. Ugyancsak a számozási hibák ellenére a megállapítások és vállalások száma nem tér el. Mindazonáltal, a két szöveg számos jelentős, vagy kevésbé jelentős eltérést tartalmaz. Egy-egy hibás fordítás, kihagyott kifejezés mellett, előfordulnak komolyabb eltérések is, amikor teljes mondatok, megállapítások maradnak ki a jegyzőkönyv egyik vagy másik változatából. Ha a jegyzőkönyvet bekezdésekre, illetve pontokra bontjuk, megállapíthatjuk, hogy a mintegy 106 bekezdésből, pontból, 29- ben találhatunk egy vagy több, kisebb vagy nagyobb eltérést (I.fejezet 3.bek, 4.bek. 6.bek, 7.bek, 10.bek., IV.fejezet A alfejezet 2.pont, 5.pont, 10.pont, 12.pont, 13.pont, 14.pont, 17.pont, , IV.fejezet B alfejezet 4.pont, 6.pont, 15.pont, IV. Fejezet C alfejezet 4.pont, 5.pont, 8.pont, 19.pont, V.fejezet 5.pont, 9.pont, 11.pont, 12.pont, 15.pont, 18.pont, VI.fejezet 1.pont, 3.pont, 4.pont, 3.bekezdés).

A fenti felsorolásból pár súlyosabb eltérésre hivatkoznánk.

I.fejezet, 3.bek. Míg a magyar szövegben a felek kifejezik, hogy az 1945-ös kollektív bűnösségről rendelkező „határozatok ellentétesek a hatályos szerb jogrenddel” addig a szerb szöveg értelmében azok „a jogállamiság mai szerb alapelveivel és az emberi jogok és szabadságjogok általánosan elfogadott standardjaival” ellentétesek.

I. fejezet, 6. bek. A jegyzőkönyv szerb szövegéből teljesen kimaradt az a megállapítás, hogy az újvidéki Európa Kollégium „működését teljes egészében Magyarország Kormánya finanszírozza.”

I. fejezet, 7. bek. A szerb szövegben a „nagybecskereki Zárdát” „nagybecskereki börtönnek” keresztelték át, míg a szabadkai „Szent Teréz Székesegyházat” „Szent Teréz Plébániatemplomként” említik.

IV. fejezet, A alfejezet, 17. pont. A magyar szövegben a szerb félnek azt ajánlják, hogy „folytassa az egyházi anyakönyvek visszaadási folyamatának mielőbbi befejezését”, addig a szerb szövegben az ajánlás arra vonatkozik, hogy a szerb fél folytassa az elkobzott egyházi vagyon visszaszármaztatását.

IV. Fejezet, C alfejezet, 19. pont. A magyar szövegben a „néprajzi értékű síremlékek” szakszerű megóvását javasolják, míg a szerb szövegben a „demográfiai jelentőséggel bíró síremlékek” megóvására tesznek javaslatot.

IV. fejezet 3. Utolsó bekezdés. A magyar szöveg kifejezi, hogy a szerb és magyar jegyzőkönyv mindkét változata „egyaránt hiteles”, míg a szerb szöveg azt állapítja meg, hogy a jegyzőkönyveket „egyformán hitelesítették.”